
Populația și piața forței de muncă sub impactul pandemiei COVID19

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Lecturer Ștefan Virgil IACOB PhD (*stefaniacob79@yahoo.com*)

Artifex University of Bucharest

Iulian RADU PhD Student (*julian@linux.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Bogdan DRĂGHIA (*bogdan.draghia@insse.ro*)

Institutul Național de Statistică

Abstract

Populația rezidentă sau după domiciliu dintr-o țară reprezintă elementul de bază care alimentează piața forței de muncă din țara respectivă. Din acest punct de vedere, trebuie să existe o corelație între populație și piața forței de muncă.

Pandemia COVID 19 a produs o mare perturbare în sensul că au apărut elemente care sunt distrugătoare și care au dezechilibrat această corelație populație - piața forței de muncă și în acest context în care s-au produs o serie de alte fracturi în corelațiile macroeconomice necesare, economiile intră într-un proces de destabilizare.

În acest articol ne-am propus să subliniem și să arătăm concret care a fost impactul pandemiei COVID 19, care se manifestă și în continuare, în ceea ce privește evoluția populației și modul în care aceasta afectează piața.

Am utilizat în acest sens o serie de indicatori statistici, am folosit unele metode și modele statistico-econometrice de stabilire a corelației între populația rezidentă și piața forței de muncă în contextul actual al manifestării pandemiei COVID 19. Totodată, am folosit analiza interpretativă, logică, pentru a sublinia aceste aspecte.

***Cuvinte cheie:** populație, forță de muncă, crize, corelații, echilibru, evoluții.*

Clasificarea JEL: J30, J60

Introducere

Populația rezidentă din România cuprinde acele persoane care au domiciliul dar, mai ales, rezidența pentru o perioadă de cel puțin 12 luni pe teritoriul României. În acest sens, populația după domiciliu este în scădere deoarece natalitatea se reduce, pe fond se reduce mortalitatea, în sensul că mortalitatea este mai mare decât natalitatea, iar pe de altă parte există un deficit colosal în ceea ce privește imigrările și emigrările.

Emigrarea este un fenomen prin care persoanele se stabilesc în alte zone geografice, ale Europei în principal, datorită cauzelor economice. Imigrările sunt mult mai reduse. În acest context, apar aspecte în această direcție.

Sub impactul pandemiei natalitatea a scăzut și va scădea în continuare, datorită dificultăților pe care le au tinerele cupluri (numărul căsătoriilor a devenit din ce în ce mai redus). Cu atât mai mult a devenit redus și numărul de nou-născuți și ca urmare a scăderii dorinței determinată de posibilitățile financiare reduse.

Forța de muncă este în acest moment rezonabilă dar, cu toate acestea, economia României parcurge o perioadă paradoxală, în sensul că pe de o parte crește imigrarea, părăsirea teritoriului de către cei care nu sunt satisfăcuți de locurile de muncă pe care le pot avea în România iar, pe de altă parte, a crescut deficitul de forță de muncă din economia națională, context în care populație din țări asiatice (Nepal, Malayezia, Sri Lanka și altele) își găsește de lucru în România, așa cum cetățenii români care emigrează în state vest-europene își găsesc locuri de muncă mai convenabile în acestea.

Am analizat în continuare modul în care a evoluat forța de muncă și, mai ales, am pus accentul pe necesitatea de a realiza conversia forței de muncă, adică persoanele care se eliberează din anumite locuri de muncă să fie reconvertite pentru alte locuri de muncă, necesare, așa cum cere economia națională.

Totodată, și învățământul trebuie să joace un rol important în asigurarea reintroducerii pe scară largă și asigurării învățământului profesional, care să asigure elemente necesare economiei naționale.

Am utilizat o serie de grafice și tabele, tocmai pentru a reliefa mai sugestiv situația evoluției populației rezidente și situația de pe piața forței de muncă.

Literature review

O serie lucrări a unor cercetători au pus în evidență aspecte esențiale legate de corelația care există între populație și piața forței de muncă. Astfel, Anghel și Anghelache (2018) au subliniat dificultatea sporită pentru populația ocupată având în vedere numărul mare de pensionari existenți în România. Anghelache, Anghel și Iacob (2020) au analizat o serie de aspecte referitoare la mișcarea naturală a populației în contextul pandemiei de coronavirus. Chéron, Hairault și Langot (2013) s-au axat pe studiul locurilor de muncă disponibile pe parcursul ciclului de viață. Hili, Lahmandi-Ayed și Lasram (2016) au făcut o serie de referiri la forța de muncă în condițiile globalizării. Klein și Ventura (2009) au analizat corelația dintre mișcarea forței de muncă și productivitate. Maestas, Mullen și Powell (2016) au studiat impactul îmbătrânirii populației asupra forței de muncă și, implicit, asupra productivității. Mortensen și Pissarides (2011) au evidențiat elemente ale teoriei șomajului. Raiu, C.V., Juknevičienė, V. (2021) având o abordare neo-weberiană subliniază că ceea

ce era larg cunoscut în vremurile moderne ca fiind politic devine în prezent mai birocratic din cauza diferitelor procese politice precum integrarea în Uniunea Europeană sau reformele noi ale managementului public. Vogel, Ludwig și Börsch-Supan (2017) au abordat o serie de aspecte referitoare la angajarea lucrătorilor în vârstă și prelungirea vârstei de pensionare.

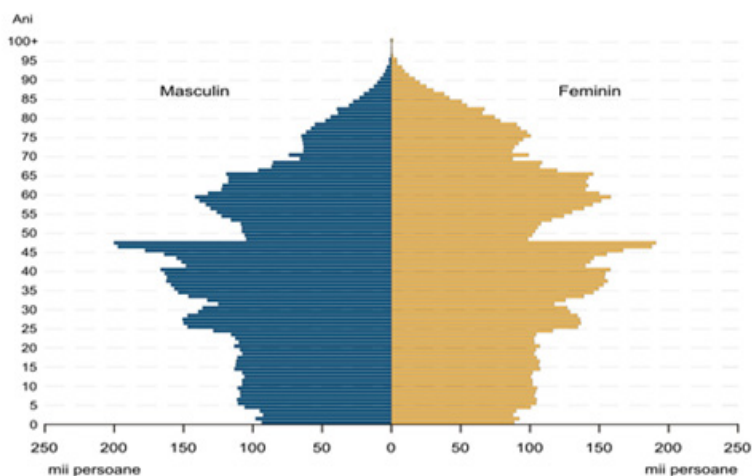
Metodologie, date, rezultate și discuții

Populația ocupată cuprinde toate persoanele, atât salariați cât și lucrători pe cont propriu, care exercită o activitate productivă în cadrul limitelor producției din Sistemul European de Conturi.

La iunie 2022 populația rezidentă a fost de 19 861 mii persoane, în scădere cu 85,9 mii persoane față de 1 ianuarie 2014. Cauza principală a acestei scăderi o reprezintă sporul natural negativ (-4386 persoane). Populația urbană și cea de sex feminin sunt majoritare (53,7%, respectiv 51,0%). Fenomenul de îmbătrânire demografică s-a accentuat, ecartul dintre populația vârstnică de 65 ani și peste și populația tânără de 0-14 ani crescând la peste 300 mii persoane. Indicele de dependență demografică a crescut de la 48,1 la 48,7 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte. Soldul migrației internaționale temporare de lungă durată a fost negativ (-31300 persoane). La 1 iunie 2022, populația rezidentă din mediul urban a fost de 10.437 mii persoane, în scădere cu 0,3% față de 1 ianuarie 2022. Populația feminină la 1 ianuarie 2022 a fost de 10.039 mii persoane, în scădere cu 0,31% față de ianuarie 2022.

Populația rezidentă pe sexe și vârste, la 1 ianuarie 2022

Grafic 1

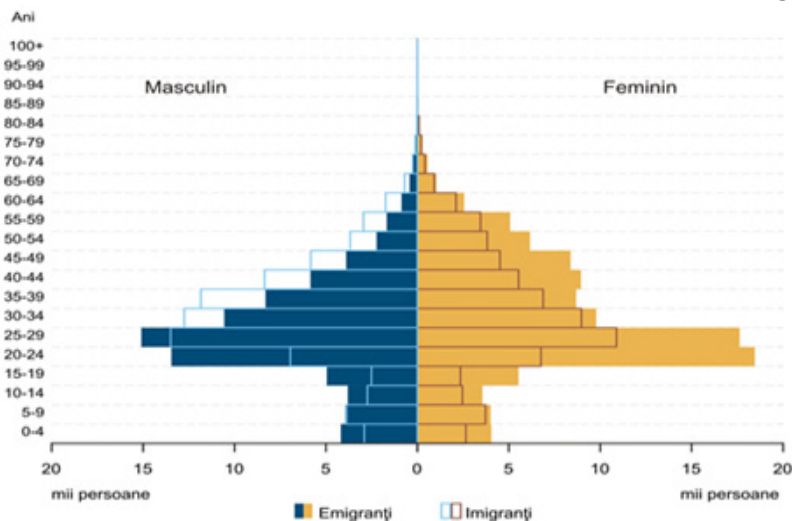

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

Procesul de îmbătrânire demografică s-a adâncit, comparativ cu 1 ianuarie 2022 remarcându-se scăderea numărului persoanelor tinere (0-14 ani) și creșterea numărului persoanelor vârstnice (de 65 ani și peste). Indicele de îmbătrânire demografică a crescut. Ponderea populației de 0-14 ani în total populație s-a păstrat constantă (15,5%), dar ponderea populației de 65 ani și peste în total populație a crescut de la 17,3% în iunie 2021 la 17,93% la iunie 2022. Astfel, indicele de dependență demografică a crescut de la 47,1 (la 1 ianuarie 2021) la 48,9 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte (la 1 iunie 2022). România continuă să fie o țară de emigrare. Soldul migrației internaționale din anul 2022 a fost negativ, numărul emigranților depășind numărul imigranților cu 43 mii persoane. În cursul anului 2022, la fel ca și în anul 2021, femeile au emigrat într-o proporție mai mare decât bărbații. În rândul imigranților, bărbații au fost majoritari (54,7%).

Migrația internațională temporară de lungă durată pe sexe și grupe de vârstă, în anul 2022

Grafic 2

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

Acest număr diferă semnificativ de cel al salariaților cu care se operează în mod curent. El cuprinde totalul salariaților determinați conform conturilor, în cadrul cărora sunt luate în calcul, atât sursele de date utilizate pentru determinarea ocupării forței de muncă, precum Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO); Ancheta privind costul forței de muncă (S3); Ancheta structurală anuală în întreprinderi (ASA), cât și surse de date

---

administrative (informații provenind de la Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerul Internelor și Reformei Administrative etc.); situații financiar-contabile ale societăților financiare.

Precizez că în numărul salariaților sunt incluși și cei ce lucrează în economia neobservată, stabiliți conform metodologiei de calcul.

O altă categorie o reprezintă lucrătorii independenți (pe cont propriu), aceștia fiind persoanele care sunt singurii proprietari sau coproprietari de entități fără personalitate juridică, în care muncesc. Din această categorie mai pot face parte: lucrătorii familiali neremunerați și lucrătorii la domiciliu care produc pentru piață, lucrătorii care exercită, atât individual cât și colectiv, activități de producție cu privire exclusiv la consumul final sau formarea de capital pe cont propriu.

Populația ocupată conform metodologiei SEC este singurul indicator ce indică potențialul uman al forței de muncă ocupate ce poate fi utilizat la determinarea productivității sociale a muncii ca raport între PIB și populația ocupată.

Evoluția productivității muncii este, în cadrul acestei serii, destul de fluctuantă, de la niveluri pozitive ridicate la reduceri constante. Până în anul 2019 productivitatea muncii a avut un trend crescător. Începând cu anul 2020, odată cu declansarea pandemiei covid 19, productivitatea, muncii a scăzut, având în 2022 o evoluție oscilantă.

Productivitatea reală pe oră marchează, în principiu, aceeași evoluție ca și productivitatea reală pe persoana ocupată.

În analiza populației ocupate se remarcă evoluția procentuală a structurii ocupate în ceea ce privește categoriile mari de salariați și întreprinzători individuali. În acest context, conform și Sistemului European de Conturi ediția 1995, salariații dețin o pondere de circa 70,9% din populația ocupată.

Pe ramuri de activitate, cea mai mare pondere o deține agricultura cu 27,0%, urmată de industrie cu 22,8% și transporturi cu 21%. Indicatorul populația ocupată din România comparativ cu alte țări vădește o discrepantă în sens negativ îngrijorătoare și unde cred că trebuie concentrată atenția factorilor decizionali.

Informațiile referitoare la *sectorul bugetar* trebuie analizate cu atenție, deoarece datele se referă la statisticile din activitățile economice (agregate după activitatea omogenă), conform CAEN Rev.2. de: administrație publică, învățământ, respectiv sănătate și asistență socială (inclusiv sector privat pentru învățământ – circa 2%, respectiv circa 4,5% pentru sănătate și asistență socială), exclusiv forțele armate și personalul asimilat (MApN, SRI, MAI etc.).

Aceste statistici nu țin cont de forma de finanțare, scopul lor fiind cel de furnizare de informații pe activități economice, conform CAEN Rev.2.

Sectorul bugetar s-a caracterizat în perioada 2010-2015 prin scăderi continue ale efectivului de salariați. Cele mai accentuate scăderi s-au înregistrat în anul 2010 și 2011. În perioada 2016-2019 salariații din sectorul bugetar au avut asociații reduse, începând cu anul 2019 și apoi perioada 2020-2009; 2022, numărul de salariați din sectorul bugetar a scăzut, ca urmare a unor măsuri fiscale impuse de crizele cu care se confrunta economia națională.

De asemenea, scăderi ale efectivului salariaților înregistrate în unitățile administrației publice locale se regăsesc și în activitățile cu caracter secundar desfășurate de acestea, de tipul: activități culturale, sportive și recreative, peisagistică și servicii pentru clădiri, agricultură, distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, construcții, transport și depozitare, producere și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, închiriere și sub-închiriere a bunurilor imobiliare etc.

În ceea ce privește evoluția câștigurilor salariale medii lunare nete în perioada 2009-2016, acestea s-au caracterizat, în principal, prin scăderi de la o lună la alta, cu excepția lunilor în care s-au acordat, conform legislației naționale, premii anuale și premii ocazionale, sume din alte fonduri.

După 2013 s-a revenit la majorarea salariilor, care fuseseră diminuate cu prilejul contractării creditelor externe.

După luna octombrie 2013, în toate activitățile sectorului bugetar, s-au înregistrat creșteri salariale, datorate plății premiilor ocazionale (inclusiv a primelor de vacanță), a sumelor din alte fonduri (inclusiv pentru perioadele anterioare), a cumulului de funcții aferente personalului didactic, precum și a plății orelor suplimentar lucrate în unele unități sanitare.

Creșterea câștigului salarial a fost influențată și de disponibilizările de personal cu salarii mici din acest sector. Începând cu anul 2020 salariile reale ale bugetarilor practic au fost înghețate.

Scăderea ratei locurilor de muncă vacante a fost mai accentuată în sănătate și asistență socială (cu 2,53 puncte procentuale), urmată de administrația publică (cu 0,67 puncte procentuale), iar în învățământ rata locurilor de muncă vacante a rămas neschimbată (0,26%).

Puțin peste 10% din totalul locurilor de muncă vacante s-au înregistrat în fiecare din activitățile: administrație publică, respectiv sănătate și asistență socială, în timp ce în învățământ cererea de locuri de muncă a fost mai ridicată.

Comparativ cu perioadele anterioare, în sănătate și asistență socială s-a înregistrat cea mai semnificativă diminuare a numărului de locuri de muncă vacante.

În luna august 2022, câștigul salarial mediu nominal brut a fost de 6348 lei, cu 57 lei mai mare decât în luna iunie 2022.

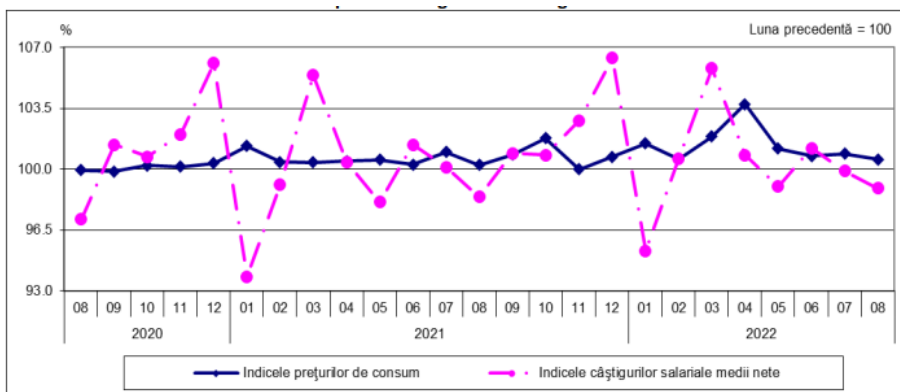
Valorile cele mai mari ale câștigului salarial mediu nominal net s-au înregistrat în extracția petrolului brut, și a gazelor naturale, iar cele mai mici în hoteluri și restaurante.

Indicele câștigului salarial real față de aceeași perioadă a anului precedent a fost de 107,3%. În luna august 2022, câștigul salarial net a fost de 3933 lei mai mare față de cel înregistrat în luna august 2021, cu 12,8%.

În luna august 2022, în majoritatea activităților din sectorul economic, nivelul câștigului salarial mediu net a fost mai mare decât în august 2021.

Evoluția indicilor prețurilor de consum și a indicilor câștigurilor salariale medii nete, în perioada august 2020 - august 2022

Grafic 3

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

În cursul anului se înregistrează fluctuații ale câștigului salarial determinate, în principal, de acordarea premiilor anuale și a primelor de sărbători (decembrie, martie/aprilie). Acestea influențează creșterile sau scăderile în funcție de perioada în care sunt acordate, conducând, în cele din urmă, la estomparea fluctuațiilor câștigului salarial lunar la nivelul întregului an.

Evoluția câștigului salarial real depinde, atât de fluctuațiile câștigului salarial mediu net, cât și de rata inflației.

În luna august 2022, în majoritatea activităților din sectorul economic, nivelul câștigului salarial mediu net a scăzut comparativ cu luna iulie 2022, ca urmare a acordării în lunile precedente de prime ocazionale (prime trimestriale, semestriale, anuale ori pentru performanțe deosebite), drepturi în natură și ajutoare bănești, sume din profitul net și alte fonduri (inclusiv

---

bilete de valoare). De asemenea, scăderile câștigului salarial mediu net au fost determinate de nerealizările de producție, încasările mai mici (funcție de contracte/proiecte ori ca urmare a concediilor de odihnă când nu se acordă tichete de masă și alte drepturi salariale).

Cele mai semnificative scăderi ale câștigului salarial mediu net la nivel de secțiuni/diviziuni CAEN Rev.2 s-au înregistrat după cum urmează: cu 15,6% în extracția cărbunelui superior și inferior; între 4,0% și 8,5% în tăbăcirea și finisarea pieilor (inclusiv fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor), depozitare și activități auxiliare pentru transporturi, intermediari financiare (cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii), activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, înregistrări audio și activități de editare muzicală (inclusiv activități de difuzare și transmitere de programe), fabricarea produselor textile, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (exclusiv mașini, utilaje și instalații), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte; între 2,0% și 4,0% în alte activități industriale n.c.a., fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea băuturilor, captarea, tratarea și distribuția apei, activități profesionale, științifice și tehnice, alte activități extractive, tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor.

Creșterile câștigului salarial mediu net în luna august 2022 față de luna iulie 2022 au fost determinate de acordarea de premii ocazionale, drepturi în natură și ajutoare bănești, sume din profitul net și din alte fonduri (inclusiv bilete de valoare). De asemenea, câștigurile salariale medii nete din luna august au fost mai mari comparativ cu luna iulie, ca urmare a realizărilor de producție ori încasărilor mai mari (funcție de contracte/proiecte), cât și a disponibilizărilor de personal cu câștiguri salariale mai mici față de medie, din unele activități economice.

Cele mai semnificative creșteri ale câștigului salarial mediu net la nivel de secțiuni/diviziuni CAEN Rev.2 s-au înregistrat după cum urmează: cu 11,8% în telecomunicații; între 2,0% și 6,0% în fabricarea produselor din tutun, activități de servicii anexe extracției, industria metalurgică, extracția petrolului brut și a gazelor naturale, transporturi pe apă, fabricarea de mobilă; între 1,0% și 1,5% în hoteluri și restaurante, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, transporturi aeriene, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, tranzacții imobiliare, industria alimentară, activități de poștă și de curier.

În sectorul bugetar, în luna august 2022 s-au înregistrat ușoare scăderi ale câștigului salarial mediu net comparativ cu luna precedentă în

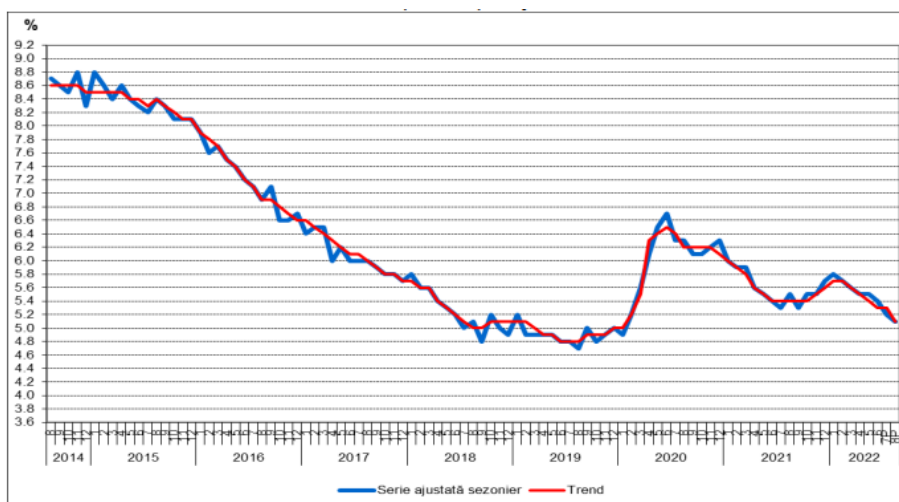

administrația publică (-1,1%), respectiv în sănătate și asistență socială (-0,2%). În învățământ, câștigului salarial mediu net a crescut ușor comparativ cu luna precedentă (+0,6%).

În învățământ s-a înregistrat o scădere a câștigului salarial mediu net ca urmare a reducerii sumelor reprezentând plata cu ora a cadrelor didactice pe perioada vacanței școlare. Între țările Europei, evoluțiile față de 2020 sunt divergente: astfel tendința de reducere se observă în 12 țări, creștere în 12 țări în timp ce în 3 țări ponderea salariaților din administrație a rămas constantă comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Evoluția ratei șomajului

Grafic 4

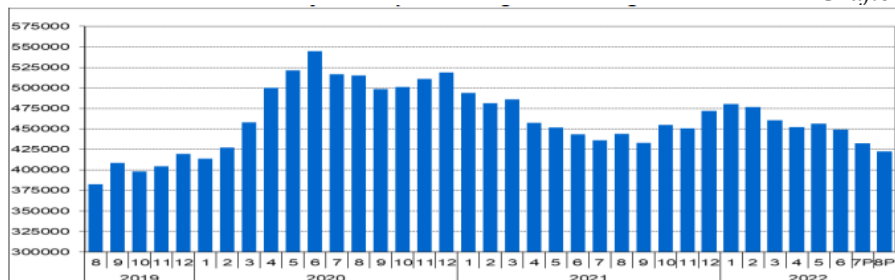

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

În august 2022, rata șomajului în formă ajustată sezonier a fost de 5,1%. Rata șomajului în luna august 2022 a avut același nivel cu cel înregistrat în luna precedentă. Rata șomajului pentru bărbați o depășește cu 2,2 puncte procentuale pe cea a femeilor.

Numărul de șomeri în perioada august 2019 – august 2022

Grafic 5

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

Numărul șomerilor (în vârstă de 15-74 ani) estimat pentru luna august a anului 2022 a fost de 422,5 mii persoane, în scădere atât față de luna precedentă (432,7 mii persoane), cât și față de luna august 2021 (443,8 mii persoane).

Rata șomajului pe sexe (%)

Tabel 1

	2021					2022							
	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul. ^P	Aug. ^P
Total													
15-74 ani	5,5	5,3	5,5	5,5	5,7	5,8	5,7	5,6	5,5	5,5	5,4	5,2	5,1
15-24 ani	21,0	21,0	22,0	22,0	22,0	22,7	22,7	22,7	22,8	22,8	22,8	..	..
25-74 ani	4,5	4,2	4,3	4,3	4,6	4,7	4,6	4,4	4,3	4,4	4,3	4,1	3,9
Masculin													
15-74 ani	5,9	5,9	5,9	5,9	6,1	5,9	6,0	5,8	5,9	6,0	6,0	5,8	5,8
15-24 ani	20,9	20,9	21,5	21,5	21,5	22,3	22,3	22,3	21,3	21,3	21,3	..	..
25-74 ani	4,9	4,7	4,6	4,7	5,1	4,7	4,9	4,6	4,7	4,9	4,9	4,7	4,5
Feminin													
15-74 ani	4,9	4,5	5,0	4,8	5,1	5,6	5,3	5,3	4,9	4,8	4,7	4,3	4,1
15-24 ani	21,2	21,2	22,8	22,8	22,8	23,4	23,4	23,4	25,5	25,5	25,5	..	..
25-74 ani	3,9	3,5	3,9	3,7	4,0	4,6	4,3	4,2	3,8	3,8	3,5	3,3	3,0

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

Pe sexe, rata șomajului la bărbați a depășit-o cu 1,7 puncte procentuale pe cea a femeilor (valorile respective fiind 5,8% în cazul persoanelor de sex masculin și 4,1% în cazul celor de sex feminin).

Reține în continuare atenția nivelul ridicat, de 22,8%, al ratei șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani).

Pentru persoanele adulte (25-74 ani), rata șomajului a fost estimată la 3,9% pentru luna august 2022 (3,0% în cazul femeilor și 4,5% al bărbaților).

Numărul șomerilor în vârstă de 25-74 ani reprezenta 72,3% din numărul total al șomerilor estimat pentru luna august 2022.

Indicele câștigului salarial real urmează îndeaproape evoluția indicelui câștigului salarial mediu nominal net, așa cum rezultă și din graficul ce evidențiază tendințele înregistrate în ultimii doi ani. Fenomenul se explică prin diminuarea ratei de creștere a inflației, de care se ține seama la determinarea câștigului salarial real.

În cursul anului se înregistrează fluctuații ale câștigului salarial determinate, în principal, de acordarea primelor ocazionale (al 13-lea salariu, prime de vacanță, prime de sărbători acordate în lunile martie/aprilie, respectiv decembrie). Acestea influențează creșterile sau scăderile în funcție de perioada în care sunt acordate, conducând, în cele din urmă, la estomparea fluctuațiilor câștigului salarial lunar la nivelul întregului an. Comparativ cu luna iulie a anului precedent, câștigul salarial mediu nominal net a avut o ușoară creștere.

Câștigul salarial în raport cu evoluția prețurilor de consum -indicele câștigului salarial mediu net a fost de 97,3% pentru luna mai 2022 față de luna corespunzătoare din 2021.

În luna mai 2022, în majoritatea activităților din sectorul economic, nivelul câștigului salarial mediu net a fost mai mare decât în luna precedentă ca urmare a aplicării prevederilor legale pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, acordării de premii ocazionale (inclusiv prime de vacanță și pentru performanțe deosebite), sume din profitul net și din alte fonduri (inclusiv tichete de masă și tichete cadou), dar și realizărilor de producție ori încasărilor mai mari (funcție de contracte).

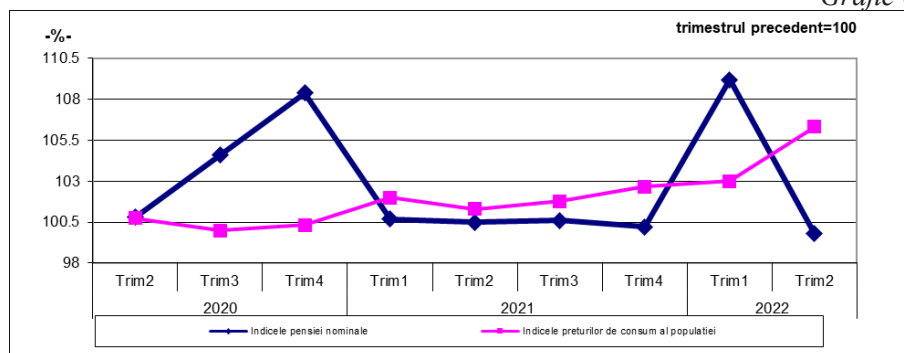
Cele mai semnificative creșteri ale câștigului salarial mediu net s-au înregistrat după cum urmează: cu în fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice, în alte activități extractive; în depozitare și activități auxiliare pentru transport, silvicultură și exploatare forestieră (inclusiv pescuit și acvacultură), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, fabricarea altor mijloace de transport; în extracția cărbunelui superior și inferior, hoteluri și restaurante, agricultură, vânătoare și servicii anexe, activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune (inclusiv înregistrări audio și activități de editare muzicală; activități de difuzare și transmitere de programe), colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor (inclusiv activități de recuperare a materialelor reciclabile; activități și servicii de decontaminare), prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei (inclusiv fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite), fabricarea articolelor de îmbră-căminte, construcții. Scăderile câștigului salarial mediu net față de luna precedentă au fost determinate de acordarea în luna iunie de premii ocazionale (inclusiv prime de vacanță), sume din profitul net și din alte fonduri. De asemenea, scăderile

câștigului salarial mediu net au fost cauzate de nerealizările de producție ori încasările mai mici (funcție de contracte), precum și de angajările de personal cu câștiguri salariale mici în unele activități economice.

În sectorul bugetar s-au înregistrat creșteri ale câștigului salarial mediu net față de luna precedentă: administrație publică, sănătate și asistență socială.

Evoluția indicelui pensiei nominale și a indicelui prețurilor de consum în perioada 2020-2022

Grafic 6

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

În trimestrul II 2022 numărul mediu de pensionari a fost de 5003 mii persoane, în scădere cu 21 mii persoane față de trimestrul precedent; numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a fost de 4604 mii persoane, în scădere cu 13 mii persoane față de trimestrul precedent; pensia medie lunară (determinată luând în calcul sumele pentru pensiile tuturor categoriilor de pensionari - de asigurări sociale, invaliditate, urmaș etc.- plătite de casele de pensii) a fost de 1851 lei, în creștere cu 0,3% față de trimestrul precedent; pensia medie de asigurări sociale de stat a fost de 1774 lei, iar raportul dintre pensia medie nominală netă de asigurări sociale de stat pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare (fără impozit și contribuția de asigurări sociale de sănătate) și câștigul salarial mediu net a fost de 51,8% (comparativ cu 54,4% în trimestrul precedent); indicele pensiei medii reale față de trimestrul precedent, calculat ca raport între indicele pensiei nominale pentru calculul pensiei reale* și indicele prețurilor de consum a fost de 93,9%.

Numărul mediu al pensionarilor și pensia medie lunară

Tabel 2

	Numărul mediu - mii persoane -			Pensia medie - lei lunar -		
	Trim.II 2021	Trim.I 2022	Trim.II 2022	Trim.II 2021	Trim.I 2022	Trim.II 2022
TOTAL	5085	5024	5003	1661	1846	1851
<i>din care, după nivelul de pensionare:</i>						
Asigurări sociale	5084	5023	5002	1661	1846	1852
din care, de asigurări sociale de stat	4657	4617	4604	1601	1772	1774
<i>din care, asigurări sociale după categorii de pensii:</i>						
A) Limită de vârstă	4023	3989	3982	1852	2052	2057
B) Pensie anticipată	14	11	10	2171	2477	2480
C) Pensie anticipată parțial	98	103	102	1751	2067	2100
D) Invaliditate	435	417	409	768	826	818
E) Urmas	514	503	499	893	996	995

Sursa: Institutul Național de Statistică. Date prelucrate de autori.

În trimestrul II 2022 comparativ cu trimestrul II al anului precedent numărul mediu de pensionari a scăzut cu 82 mii persoane, iar cel al categoriei aparținând asigurărilor sociale de stat a scăzut cu 53 mii persoane.

Pensia medie lunară și pensia medie de asigurări sociale de stat au crescut comparativ cu același trimestru al anului precedent, cu 11,4% , respectiv cu 10,8%.

În trimestrul II 2022 comparativ cu trimestrul II al anului precedent numărul mediu de pensionari a fost în scădere cu 21 mii persoane față de trimestrul precedent, iar numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a fost în scădere cu 13 mii persoane.

Pensia medie lunară și pensia medie de asigurări sociale de stat a crescut față de trimestrul precedent, cu 0,3% și respectiv cu 0,1%.

Pensionarii de asigurări sociale dețin ponderea majoritară (99,98%) în numărul total de pensionari.

Pensionarii de asigurări sociale de stat reprezintă 92,0% în totalul celor de asigurări sociale. Pe categorii de pensii, numărul pensionarilor pentru limită de vârstă a fost preponderent (79,6%) în cadrul pensionarilor de asigurări sociale. Pensionarii cuprinși în categoriile de pensii (anticipată și anticipată parțial) au reprezentat 2,2%.

Raportul pe total dintre numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat și cel al salariaților a fost de 8 la 10. Acest raport prezintă variații semnificative în profil teritorial, de la numai 4 pensionari la 10 salariați în Municipiul București și județul Ilfov, la 15 pensionari la 10 salariați în județul Teleorman, 14 la 10 în județul Vaslui.

Pensia medie de asigurări sociale de stat a variat cu discrepante semnificative în profil teritorial, ecartul dintre valoarea minimă și cea maximă fiind de 945 de lei (1409 lei în județul Botoșani, 1419 lei în județul Giurgiu, 1427 lei în județul Vrancea față de 2354 lei în județul Hunedoara, 2249 lei în Municipiul București și 2085 lei în județul Brașov).

Numărul total al beneficiarilor prevederilor OUG nr.6/2009 privind instituirea pensiei sociale minim garantate (în prezent indemnizație socială), în trimestrul II 2022, a fost de 1156,5 mii persoane, din care: 1023,6 mii persoane din sistemul asigurărilor sociale de stat, reprezentând 22,2% din totalul pensionarilor din această categorie; 126,4 mii persoane din rândul pensionarilor proveniți din fostul sistem pentru agricultori, reprezentând 64,3% din totalul acestora și 6,5 mii persoane din sistemul militar, reprezentând 3,3% din totalul acestei categorii.

Concluzii

Din studiul cu atenție al acestui articol se vor desprinde câteva concluzii, mai ales practice. În primul rând, populația rezidentă va fi în continuă scădere. Este greu de anticipat ca cei care au emigrat și s-au stabilit în străinătate, dobândindu-și acolo rezidența, să se întoarcă în țară. Este clar că va apărea o disproporție suplimentară între populația rezidentă și oferta pe care o dă pentru alimentarea forței de muncă.

O altă concluzie care se desprinde este aceea că se impune cu prioritate perfecționarea învățământului dual, a învățământului profesional și a reconversiei profesionale, care să asigure pe această cale personal suplimentar pe structura economiei naționale în perioadele următoare.

Totodată, trebuie să se aibă în vedere ca, atât în domeniul public, cât și în cel privat, să se manifeste o atenție sporită și să se găsească metodele prin care forța de muncă să fie mai bine remunerată și să se asigure, în felul acesta, atracția și împiedicarea emigrării, mai ales a personalului bine calificat.

Este clar că economia României are nevoie de perfecționarea personalului și în această direcție trebuie să se asigure, prin strategii, menținerea personalului de înaltă calificare, mai ales în domeniile medical, IT, inginerie, domenii de mare sensibilitate.

Bibliografie

1. Anghel, M.G., Anghelache, C. (2018). Analysis of the evolution of the number of pensioners and pensions in Romania. *Theoretical and Applied Economics*, XXV (2018), No. 2(615), Summer, 187-194
  2. Anghelache, C., Anghel, M.G., Iacob, Ș.V. (2020). *Analysis of the natural movement of the population under the spectrum of the health crisis*. *Theoretical and Applied Economics*, XXVII (2020), 4(625), Winter, 177-186
  3. Chéron, A., Hairault, J.O., Langot, F. (2013). *Life-Cycle Equilibrium Unemployment*. *Journal of Labor Economics*, 31 (4), 843-882.
  4. Hili, A., Lahmandi-Ayed, R., Lasram, H. (2016). *Differentiation, labor market and globalization*. *The Journal of International Trade & Economic Development*, 25 (6), 809-833
  5. Klein, P. and Ventura, G. (2009). *Productivity differences and the dynamic effects of labor movements*. *Journal of Monetary Economics*, 56 (8), 1059–1073
  6. Maestas, N., Mullen, K., Powell, D. (2016). *The effect of population ageing on economic growth, the labor force and productivity*. National Bureau Of Economic Research, Cambridge, Working Paper no. 22452
  7. Mortensen, D., Pissarides, C. (2011). *Job Creation and Job Destruction in the Theory of Unemployment*. *Economic Policy*, 1, 1-19
  8. Raiu, C.V., Juknevičienė, V. (2021) The Science of the State. A comparative analysis of Statistical National Offices in the European Union, *Romanian Statistical Review* nr.2
  9. Vogel, E., Ludwig, A., Börsch-Supan, A. (2017). *Aging and pension reform: extending the retirement age and human capital formation*. *Journal of Pension Economics and Finance*, 16 (1), 81-107
- *** <https://insse.ro/cms/ro>